

การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ

THE ADMINISTRATION OF STUDENT CARE AND SUPPORT SYSTEM OF THE ADMINISTRATORS OF TRIAMUDOMSUKSA PATTANAKARN SCHOOL GROUP

ณัชภัค บุญเต็มนิติกุล*

Nutchapuk Boontermnitikul

* หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Master of Education, Education and Administration, Ramkhamhaeng University
E-mail : 6414470022@ru.ac.th

Received : March 23, 2023

Revised : November 6, 2023

Accepted : December 30, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ กลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการวิจัย คือ ครูในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ปีการศึกษา 2565 จำนวน 301 คน จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา เครื่องมือที่นำมาใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ จำนวน 42 ข้อ ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.977 สถิติที่นำมาใช้ในการวิจัย คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่ t การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของครูในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก
2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา สรุปผลได้ดังนี้
 - 2.1 ครูที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน
 - 2.2 ครูที่มีประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมแตกต่างกัน และในด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 - 2.3 ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ABSTRACT

This survey research aimed to study and compare the administration of a student care and support system by the administrators of the Triamudomsuksa Pattanakarn school group. The sample group used in the research consisted of 301 teachers classified by education level, work experience and school size. The instrument used was a questionnaire with 42 items rated on a 5-point scale, querying about the administration of a student care and support system by the administrators of the Triamudomsuksa Pattanakarn school group, with a reliability value of 0.977. The statistics used in the research included frequency, percentage, mean, and standard deviation, while t-test, One-way Analysis of Variance, and comparison of the mean score differences were employed. The results showed that:

1. Teachers' opinions, overall and for each dimension, were at a high level when considering opinions for each dimension including 1) Screening students separately, 2) Promoting student development, 3) Preventing and solving problems, and 5) forwarding.

2. Comparison of teachers' opinions concerning showed that, when classified by level of education, work experience, and school size, the results could be summarized as follows.

- 2.1 Teachers with different educational levels had similar opinions, overall and for each aspect.

- 2.2 Teachers with different levels of work experience had varying opinions, overall and when screening students separately, promoting student development, preventing and solving problems showed a statistically significant difference at .05.

- 2.3 Teachers at schools of different sizes had similar opinions, overall and for each aspect.

Keywords

Support system for students

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

กรมสุขภาพจิต (2546) ได้กล่าวว่า การที่จะพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่มีความสุขตามที่สังคมไทยได้มุ่งหวังไว้ โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษาแล้วนั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ก็เป็นสิ่งสำคัญของการพัฒนา เนื่องจากสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทั้งด้านการสื่อสารเทคโนโลยี นอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้วในเชิงลบนั้นก็เช่นกัน เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ หรือปัญหาสารเสพติด และปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่าง ๆ รวมไปถึงปัญหาครอบครัว ซึ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดความทุกข์ของนักเรียน มีความวิตกกังวล มีความเครียด มีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสม อาจเป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของคนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นแล้ว ในภาพความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการพัฒนานักเรียน ให้เป็นตามที่มุ่งหวังจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องในทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรทุกคนในโรงเรียน มีผู้บริหารที่กำหนดนโยบาย และครูซึ่งเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ ในการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักเมตตา และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโต งอกงาม เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป

ทองอินทร์ อุบลชัย (2556) ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ซึ่งได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาว่า เป็นบุคคลสำคัญในขับเคลื่อนสถานศึกษา เพราะเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ วางแผน มอบหมายงานและอำนวยความสะดวก ซึ่งในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้ภาวะผู้นำในการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในทุกมิติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ผู้บริหารที่ใช้ภาวะผู้นำได้อย่างเหมาะสมและเป็นไปตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารที่ดี ย่อมจะส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินการและบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาได้อย่างเด่นชัด เพราะจะมีความสามารถในการใช้อิทธิพลในการโน้มน้าวและจูงใจบุคลากรในการปฏิบัติงานและตระหนักถึงความสำเร็จของงาน เกิดความร่วมมือกันในการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ สถานศึกษาเจริญก้าวหน้า และเกิดการพัฒนาด้านต่าง ๆ

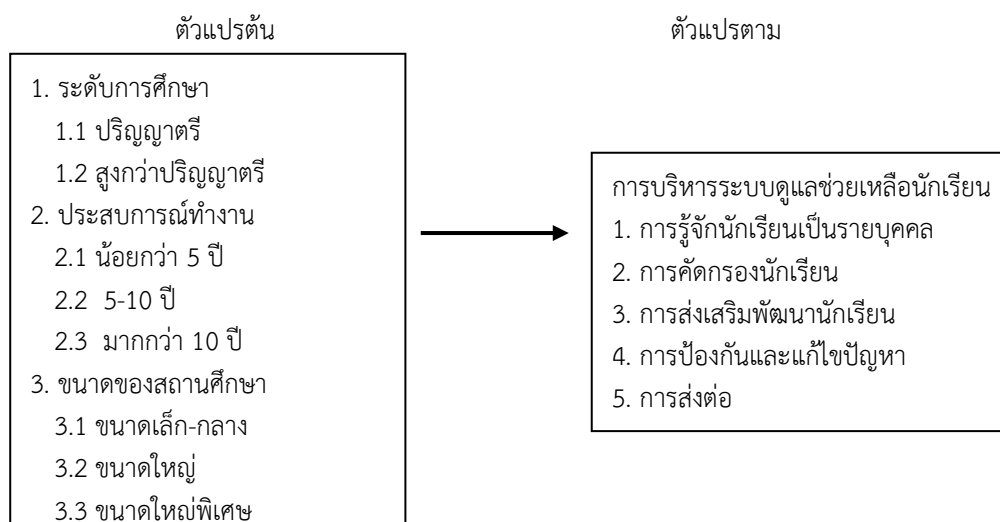
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558) ก็ได้กำหนดขอบข่ายเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า คือระบบที่เน้นกระบวนการวิธีการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นมีตอนพร้อมด้วยการมีเครื่องมือในการทำงานที่ชัดเจน โดยมีฝ่ายกิจการนักเรียน งานแนะแนว งานส่งเสริมสุขภาพ งานระเบียบวินัย งานป้องกันสารเสพติด งานระดับชั้นและคณะครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการด้านการส่งเสริม ดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่าง ๆ ภายในโรงเรียน และประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและองค์กรภายนอก

จากความสำคัญและปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้นชี้ให้เห็นว่า การจัดการศึกษาในสถานศึกษานั้นการมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต้องควบคู่ไปกับการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนในทุกด้าน รวมไปถึงการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนที่เกิดจะเกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นแล้วปัญหานั้นต้องมีแนวทางที่ชัดเจนในการช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ดังนั้นแล้วผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ทั้งนี้เพื่อศึกษาระดับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร และเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยจำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครูในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ จำนวน 19 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2565 ประชากรจำนวน 1,404 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ กำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 301 คน จากการเปิดตารางเทียบหากลุ่มตัวอย่าง ของ Cohen ที่ค่าความเชื่อมั่น 95% (Cohen, Manion and Morrison, 2011) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา คือ สถานศึกษาขนาดเล็ก-กลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ จากนั้นใช้การสุ่มแบบเป็นสัดส่วน (Proportionate Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ครูในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ

ขนาดของสถานศึกษา	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
	ครู	ครู
ขนาดเล็ก-กลาง	391	84
ขนาดใหญ่	321	69
ขนาดใหญ่พิเศษ	692	148
รวม	1,404	301

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่นำมาใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Checklist) ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามรูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) คือ

ระดับคะแนน 5 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินการระดับมากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามี การดำเนินการระดับมาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินการระดับปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินการระดับน้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินการระดับน้อยที่สุด

จากนั้นกำหนดเกณฑ์ในการแปลค่าคะแนนเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินการระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินการระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินการระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินการระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินการระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขอลงหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และนำส่งไปให้กับกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เพื่อขอความอนุเคราะห์และขออนุญาตจัดเก็บข้อมูลผ่านแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยดำเนินการขอความอนุเคราะห์จากครูกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ตอบแบบสอบถาม โดยส่งแบบสอบถามไปพร้อมกับหนังสือแนะนำตัวและให้กลุ่มตัวอย่างตอบข้อความคำถามโดยส่งแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน QR Code (ซอฟต์แวร์ Google forms)
3. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืน คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม จากนั้นจึงได้นำข้อมูลไปใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. (Standard Deviation) เป็นรายข้อ รายด้าน และภาพรวม แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง
3. วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน และประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน ที่ต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ วิเคราะห์โดยใช้ค่าที (t-test)
4. วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่ขนาดของสถานศึกษาที่แตกต่างกัน ต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ โดยใช้ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's post hoc comparison)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน และการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ตามลำดับ และค่าเฉลี่ยด้านที่น้อยที่สุดคือด้านการส่งต่อ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ในภาพรวมและรายด้าน

การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.38	.66	มาก
2. การคัดกรองนักเรียน	4.32	.69	มาก
3. การส่งเสริมพัฒนานักเรียน	4.26	.68	มาก
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.24	.65	มาก
5. การส่งต่อ	4.08	.67	มาก
รวม	4.25	.62	มาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ผลการวิจัยพบว่า

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ในภาพรวมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในส่วนของการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านผู้บริหารกำกับติดตามให้ครูแนะนำให้คำปรึกษาและเข้าพบนักเรียนในคาบโฮมรูมอย่างสม่ำเสมอ รองลงมาคือโรงเรียนมีแผนและปฏิทินปฏิบัติงานการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้มีระบบการจัดเก็บข้อมูลที่จำเป็น ครอบคลุมเกี่ยวกับนักเรียนทุกด้าน ด้านผู้บริหาร กำกับ ติดตาม ให้ครูเอาใจใส่และทำความรู้จักนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมตามลำดับ และด้านผู้บริหารนำปัญหาอุปสรรคการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มาปรับปรุงแก้ไขให้เป็น นโยบาย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ด้านการคัดกรองนักเรียน ในด้านการคัดกรองนักเรียนในภาพรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อนั้น ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุดคือด้านผู้บริหารมอบหมายให้ครูคัดกรองนักเรียนเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา จากการใช้แบบประเมินพฤติกรรมของนักเรียน (SDQ) และด้านที่รองลงมา คือ ด้านผู้บริหารมอบหมายให้ครูคัดกรองนักเรียน จากการใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน (EQ) ด้านโรงเรียนมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการคัดกรองนักเรียนอย่างชัดเจน ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านผู้บริหารมีการประชุมวางแผนการทำงานร่วมกับคณะกรรมการคัดกรองนักเรียน

ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก มีดังต่อไปนี้ ด้านผู้บริหารสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมส่งเสริม และพัฒนานักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดกิจกรรมค่ายวิชาการ การแข่งขันกีฬา ทัศนศึกษา การทดสอบความรู้ ฯลฯ ด้านผู้บริหารส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมยกย่อง ชมเชย ให้รางวัลนักเรียนที่สร้างชื่อเสียงให้กับสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ และด้านผู้บริหารมีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ ในส่วนของการวิจัยด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านผู้บริหารส่งเสริมกิจกรรมให้นักเรียนรู้จักจุดเด่น จุดด้อยของตนเองและสามารถปรับปรุงพัฒนาตนเองได้

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่าค่าเฉลี่ยสูง 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านผู้บริหารจัดให้มีทุนการศึกษา สำหรับนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ด้านผู้บริหารส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม และลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และด้านผู้บริหารมีการมอบหมายครูให้ติดตามผล หลังจากให้คำปรึกษาและช่วยเหลือนักเรียนไปแล้วตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านผู้บริหารจัดให้มีกิจกรรมสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของนักเรียนในด้านต่าง ๆ อยู่เสมอ

ด้านการส่งต่อ ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านผู้บริหารส่งเสริมให้ครูดำเนินการแก้ไขปัญหามุ่งต้นของนักเรียน หากไม่สามารถแก้ไขได้จึงดำเนินการส่งต่อ ด้านผู้บริหารร่วมกับครูในการสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครอง เมื่อมีการส่งต่อนักเรียน และด้านผู้บริหารสนับสนุนให้ครูมีการรายงานผลการส่งต่อให้ผู้ปกครองทราบอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านผู้บริหารมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการส่งต่อนักเรียนอย่างชัดเจน

ผลการเปรียบเทียบเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านนั้นไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบเมื่อจำแนกจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยในภาพรวมและด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

การบริหารระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	น้อยกว่า 5 ปี		5 – 10 ปี		มากกว่า 10 ปี		F	p
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. การรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล	4.21	.73	4.44	.72	4.39	.57	2.080	.127
2. การคัดกรองนักเรียน	4.01	.80	4.42	.62	4.33	.69	5.884*	.003
3. การส่งเสริมพัฒนา นักเรียน	4.20	.77	4.39	.49	4.17	.76	3.560*	.030
4. การป้องกันและแก้ไข ปัญหา	4.00	.90	4.39	.47	4.19	.67	6.419*	.002
5. การส่งต่อ	3.99	.74	4.17	.51	4.02	.76	1.911	.150
รวม	4.08	.78	4.36	.51	4.22	.64	3.738*	.025

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ใน 5 ด้าน ในภาพรวมและรายด้านนั้นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นั้นบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยให้ครูตระหนัก และยังให้ความสำคัญในการสนับสนุน ตรวจสอบ กระตุ้น และนิเทศกำกับติดตามครูในสถานศึกษาให้เห็นความสำคัญ ซึ่งผลการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ใน 5 ด้าน ในภาพรวมและรายด้านนั้นอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุจิตา พงษ์สวัสดิ์ (2561) ที่ศึกษาเรื่อง การดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภัทสร สุริยะ (2562) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้านนั้นอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของครูจำแนกตามระดับการศึกษาครูที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ในภาพรวมและรายด้านนั้นไม่แตกต่างกัน แสดงว่าครูที่ระดับการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นในการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารในระดับที่มากเหมือนกัน

3. ผลการเปรียบเทียบ ครูที่มีประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกันนั้น มีความคิดเห็นในภาพรวมนั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในรายด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังนี้ ในภาพรวมครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี นั้นมีความคิดเห็นสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี ในด้านการคัดกรองนักเรียน ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี มีความคิดเห็นสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี และในด้านนี้ครูที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี ก็มีความคิดเห็นสูงกว่าครูที่ทำงานน้อยกว่า 5 ปี เช่นเดียวกัน ในด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนนั้น ครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี มีความคิดเห็นสูงกว่าครูที่ทำงานมากกว่า 10 ปี และในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ครูที่มีประสบการณ์ 5-10 ปี นั้นมีความคิดเห็นสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี

4. ผลการเปรียบเทียบ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่ต่างกันนั้น ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ แม้ผู้บริหารจะอยู่ในขนาดสถานศึกษาที่ต่างกันนั้น แต่มีแนวนโยบายและการขับเคลื่อนต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เหมือนกัน อาจมาจากที่ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่มโรงเรียนในทุกด้าน จึงส่งผลให้ความคิดเห็นของครูในขนาดสถานศึกษาที่ไม่เหมือนกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูให้ความสำคัญกับนักเรียน ให้ครูตระหนักถึงประโยชน์และความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้รู้จักตนเองมากยิ่งขึ้น เกิดการพัฒนาในทุกด้าน รวมทั้งเป็นการป้องกันคุณลักษณะอันไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ซึ่งส่งผลให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการต่อไป

2. รายงานผลการวิจัยนั้นพบว่า ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่นคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ดังนั้นในด้านนี้เป็นสิ่งที่ผู้บริหารควรพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นไป โดยการจัดให้มีทุนการศึกษามากขึ้นและอย่างต่อเนื่อง มีกระบวนการในการป้องกันแก้ไขปัญหาที่ชัดเจนยิ่งขึ้น กำกับติดตามความร่วมมือของครูและผู้บริหารในการร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน รวมไปถึงการสนับสนุนให้นักเรียนมีเวทีสำหรับการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. ควรทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต. (2546). *คู่มือครูระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3-4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6)*. องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- ทองอินทร์ อุดลชัย. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1* [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 8. สุวีริยาสาส์น.
- สุจิตา พงษ์สวัสดิ์. (2561). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี*. [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุภัทสร สุริยะ. (2562). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดกรุงเทพมหานคร*. [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสยาม
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). *นโยบาย*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- Cohen, Louis. Lawrence, Manion. & Keith Morrison. (2011). *Research Methods in Education*.